

**R. P. Georgii De Rhodes Avenionensis, È Societate Iesv,
Philosophia Peripatetica, Ad Veram Aristotelis Mentem**

Rhodes, Georges de

Lvgdvni, 1671

Sect. iij. Quid sit rerum possibilitas antequam existant.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95638](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95638)

in diuino intellectu eas cognoscente, quod admitti nullo modo debet, quia scientia est de rerum naturis in se consideratis, non autem de illis secundum esse ideale, quod in Deo habent: sed scientia versatur circa istas propositiones: ergo illæ sunt in seipsis veræ. Deinde, quod est simpliciter necessarium, semper est necessarium: obiecta illarum propositionum, necessaria sunt simpliciter, ut dixi: ergo illa sunt in seipsis semper necessaria.

Dico tertio, veritatem æternam illarum propositionum fundari duntaxat in sola identitate terminorum, non autem in vlla actualitate; id est, non in actuali, sed in essentiali connexion terminorum.

Ratio est, quia in propositionibus de tertio adiacente copula, est, significare aliquando solet actuali connexionem prædicati & subiecti, ut si dicam, *Homo est loquens*; aliquando autem significat actuali connexionem terminorum, ita ut significetur duntaxat identitas subiecti cum prædicato, id est, vnum diuersum non esse ab altero, siue de facto reperiantur in eadem natura, siue non. Identitas enim illa significata per verbum, est, non debet esse aliquid reale & actuale, neque supponere debet realitatem actuali connexioni prædicati & subiecti; sed quomodocumque illa se habeant, siue sint in statu potentialitatis, siue in statu actualitatis, sed alterum pertineat ad alterius essentiam, neque dicat aliquid diuersum. Quia tunc propositio est æternæ veritatis, quando prædicatum est de essentia, vel certe cum illo est idem; ut, *Antichristus est peccatorum*. Ergo manifestum est, propositiones illas, etiam si nullam significant actualitatem, esse tamen ab æterno veras, quia significant solum identitatem & connexionem essentiali terminorum.

Solutio primæ dubitationis. Ad primam respondeo essentias rerum creaturarum esse mutabiles quoad totam actualitatem, quam habent semper dependentem à Deo; non esse mutabiles, neque à Deo pendentes secundum connexionem & identitatem terminorum essentialium; Deus enim non potest facere ut homo, & animal rationale non idem significant; neque hinc sequitur, quod essentie illæ præcisæ existentia sint aliquid actu secundum hæc prædicata; sed tantum quod si fiant actu, exigant habere illa prædicata. Deus ab æterno est causa exemplaris in actu primo, non in actu secundo; ideo exemplatum non est actu ab æterno. Deus quoque ab æterno cognoscit omnia possibilia & omnia futura, quæ fuerunt actu nihil. Valde autem differunt hæc duo; nihil cognoscere, id est non habere vllam cognitionem; & cognoscere id quod actu est nihil, sed potest tamen esse, vel etiam erit. Falsum est dicere quod Deus ab æterno nihil cognouerit; verum est, quod cognouerit multa, quæ actu nihil fuerunt, sed erant tamen possibilia & futura in tempore.

Solutio secundæ. Ad secundam respondeo, possibilitatem non esse aliquid reale actuale, ut dicetur sequenti sectione; nunc tantum dico, Petrum possibilem non differre nunc actu à chimæra, per aliquid quod nunc sit actu, sed per aliquid quod nunc possit esse actu.

Solutio tertiæ. Ad tertiam respondeo ex dictis nuper de veritate propositionum necessariorum, distinguendo illam propositionem. Ab æterno verum est dicere, *homo est animal rationale*; si enim verbum, est, significet solum identitatem terminorum, concedo; si aliquam significet actualitatem, nego. Subiecto quod est nihil simpliciter, non possunt attribui prædicata simpliciter realia; sed subiecto quod est secundum quid reale, siue quod est possibile, possunt attribui prædicata secundum quid realia, siue quæ possunt esse actu, quamuis sint actu nihil. Essentiæ antequam existant, & earum prædicata, non sunt actu, neque simpliciter realia, sed secundum quid, quatenus possunt

esse actu, quamuis ab æterno nullo modo sint actu.

Instabis primò. Identitas illa prædicati & subiecti, quæ fundat veritatem harum propositionum, vel est aliquid reale actuale ab æterno, vel non est aliquid reale. Si est aliquid reale actuale: ergo datur aliquid reale ab æterno actuale à Deo independens. Si non est aliquid reale: ergo non potest fundare veritatem realem & actuale illarum propositionum.

Respondeo identitatem illam terminorum non esse aliquid actuale ab æterno reale, sed esse aliquid ab æterno reale possibile, & hoc sufficere ut illæ propositiones sint ab æterno veræ; nam ut propositio formalis actu sit vera, sufficit ut obiectum eius sit possibile, vel futurum; est enim actu verum non per aliquid quod sit actu, sed per aliquid quod esse potest actu.

Instabis secundò. Illa propositio formalis, *Homo est animal*, actu ab æterno est vera in intellectu diuino: ergo illa identitas ab æterno est actu.

Respondeo negando consequentiam; nam ut propositio formalis sit actu vera, non requiritur ut propositio obiectiua sit actu existens, sed tantum identitas inter prædicatum & subiectum, siue illa sit actualis, siue possibilis. Quæ omnia clariora nunc erunt ex dicendis de conceptu proprio rerum possibilem.

SECTIO III.

C *Quid sit rerum possibilitas antequam existant.*

VT rectè intelligatur, quomodo rerum essentia non sint vilo modo actuales ante ipsam existentiam, necesse omnino est intelligere quid sit illas esse possibles. Potest autem sumi ens possibile vel in concreto, vel in abstracto. Possibile in concreto, est illa entitas quæ denominatur habere possibilitatem. Possibile in abstracto, seu ipsa rei possibilitas est forma ex qua oritur denominatio possibilis.

Difficultas igitur nunc est de possibili secundum utramque significationem. Primò quid sit illud quod denominatur possibile: secundò quid sit illa possibilitas, seu forma, per quam denominatur possibile.

Ratio ergo dubitandi est primò, quia illud quod denominatur possibile, non potest esse illud ipsum quod est postea existens, quin ens & non ens identificentur inuicem: res enim possibilis est non ens, res autem existens est ens; sed implicat ut ens & non ens identificentur: ergo res possibilis non potest esse illa eadem res, quæ postea est existens. Imò quod est hodie non ens, non potest cras esse ens: res possibilis est hodie non ens: ergo non potest cras esse ens, & existens. Denique de eo quod est merum nihil, non potest dici aliquid reale; res quæ non existit est non ens: ergo illa non denominatur possibilis, cum illa sit aliquid reale.

Secundò ipsa rei possibilitas, seu forma, per quam aliquid denominatur possibile, non potest esse aliud quam denominatio extrinseca ab omnipotentia Dei, per quam potest produci: ergo illa non est aliquid intrinsecum creaturæ. Probo antecedit. Nulla est conceptibilis possibilitas creata, quæ non dicat essentiali ordinem ad Deum: sed illa possibilitas primaria, quæ abstrahet ab omnipotentia Dei, erit prior ordine ad Deum, & non dicet ordinem ad eius omnipotentiam; relata enim sunt simul naturæ & cognitione: ergo possibilitas creata & primaria non est aliquid distinctum ab omnipotentia Dei. Probatur maior, quia creatura possibilis ut sic est ens per participationem ab alio: sed ens per participationem ab alio, connotat necessariò potentiam Dei: ergo creatura possibilis ut sic connotat potentiam Dei.

Tertio si possibilitas creata & primaria non est

denominatio

denominatio ab omnipotentia, creatura erit possibilis radicaliter antequam Deus possit illam producere: sed implicat ut sit prius possibilis quam Deus possit illam producere: ergo possibilitas primaria est denominatio ab omnipotentia. Probatur maior. Nulla realitas esse potest, aut concipi prior quam id quod est simpliciter primum ens & primaria radix totius realitatis & possibilitatis: sed Deus est simpliciter primum ens & primaria radix totius realitatis & possibilitatis: ergo nulla realitas potest concipi prior quam Deus, & quam eius omnipotentia.

Quarta.

Quarto omnipotentia seipsa est potens & factiva creaturarum: ergo seipsa illas denominat factibiles & possibiles. Probo antecedens. Potens ut potens, alicuius est potens; & factivum ut sic, alicuius est factivum: sed quod seipso factivum est, alicuius factibilis est factivum: ergo Dei omnipotentia quae seipsa factiva est, factiva est creaturarum factibilium, & illas denominat factibiles. Confirmatur, quia sicut per eam formam, quae ego denominor videns, obiectum denominatur visibile; & per eam actionem, quae causa denominatur agens, terminus denominatur actus: ita per eam formam quae Deus denominatur potens & factivus, creatura denominatur possibilis & factibilis.

Quinta.

Quinto implicat ut aliquid concretum dicat in recto subiectum, & in obliquo negationem illius subiecti: sed si res possibilis sit ipsa res ut dicens negationem existentiae, concretum erit huiusmodi: ergo res possibilis non est ipsa res ut dicens negationem existentiae. Denique illud non includitur contradictionem, est aliquid actuale; nam Petrus actu est possibilis, & actu differt à chimera: ergo esse possibile est aliquid actuale.

Id quod denominatur possibile.

Dico primum. Id quod denominatur possibile, esse illud ipsum ens secundum totam illam entitatem, quam haberet si existeret.

Probatio.

Ratio est, quia illud recipit denominationem possibilem, quod potest à Deo produci: sed entitas realis Petri, quae postea existit, est id quod potest à Deo produci, & illa ipsa est, quae potest existere à parte rei: ergo illa est quae denominatur possibilis: ergo possibile in recto est ipsa res vera & realis, quae postea existit, aut existeret, si produceretur. Ex quo confutatur memorata superius insania Vvicleffi, qui voluit res possibiles esse ipsum Deum; res enim possibilis est res illa, quae Deus producit: sed id quod Deus producit, non est ipse Deus: ergo res quae denominatur possibilis, non est ipse Deus. Confutatur etiam alij, qui aiunt rem quae denominatur possibilis, esse puram negationem. Illa enim negatio non potest identificari cum re positiva existente: ergo illa negatio non potest esse adeo quate ipsa res possibilis. Deinde repugnancia ad essendum est pura negatio: ergo non repugnancia illa opposita non est pura negatio, sed aliquid positivum.

Possibilitas non est denominatio extrinseca.

Dico secundum, id quo res aliqua radicaliter & remote denominatur possibilis, non est sola denominatio extrinseca ab omnipotentia Dei, per quam illa res potest produci; quamvis illa denominatio verè dici possit proxima possibilitas rei alicuius creabilis. Contra plures è Recentioribus, qui rem possibilem nolunt denominari aliunde quam à Dei potentia, per quam produci potest.

Prima ratio.

Obferua tamen possibilitatem in abstracto esse posse duplicem; alia est remota, alia proxima. Remota est fundamentum intrinsecum, ratione cuius aliqua res potest fieri à Deo: proxima est id quod creata res dicitur possibilis.

Prima igitur pars probatur, quia illud formale, per quod aliqua res radicaliter denominatur possibilis, est aliquid commune Deo & creaturis; est enim conceptibilis aliqua ratio communis abstracta, quae non includat Deum aut creaturas: sed Deus non denominatur possibilis per ordinem ad

A omnipotentiam Dei, ut patet: ergo forma, per quam aliqua res denominatur primario & radicaliter possibilis, non est ipsa Dei omnipotentia.

Deinde ideo res fieri potest, quia in se non repugnat: non potest autem dici quod propterea est possibilis, quia potest fieri à Deo, nullo enim alio argumento probamus rem aliquam non posse fieri à Deo, nisi quia illa in se repugnat: ergo prius est rem aliquam non repugnare, quam fieri posse à Deo.

Præterea, si possibilitas primaria & fundamentalis oriretur ab ipsa omnipotentia, non autem ab ipsa re quae non repugnat, nulla esset ratio cur Dei omnipotentia potius Petrum denominaret possibilem, quam chimaram; si nimirum nulla in illis assignaretur differentia intrinseca, ratione cuius una subesse posset tali denominationi, non altera: hoc autem non ita se habet: ergo possibilitas primaria & fundamentalis oritur ab ipsa re, non autem ab omnipotentia; sicut amabilitas radicalis non petitur ab amore possibili, sed ab intrinseca bonitate ac perfectione, ratione cuius res aliqua digna est amore. Confirmatur, quia impossibilitas chimerae non oritur ex defectu omnipotentiae, sed ex intrinseca repugnantia talis conceptus: ergo possibilitas hominis oritur ex intrinseca non repugnantia conceptus hominis.

Denique viriosus erit circulus si omnipotentia definiatur, *Qua potest facere omne possibile*; possibile verò dicatur, *Quod fieri potest ab omnipotentia*: sed si possibile denominetur ab omnipotentia, utraque illa definitio est vera: ergo possibile non denominatur ab omnipotentia.

Dico tertium. Fundamentalis & primaria possibilitas consistit formaliter in eo quod res aliqua in suo conceptu non includat duo contradictoria, siquæ possibile in recto dicit ipsam rem, in obliquo autem negationem duorum contradictoriorum in suo conceptu. Si autem res aliqua sit pure possibilis, dicit etiam præterea negationem actualis existentiae.

Ratio est, quia per hoc quod aliquid in suo conceptu non includat duo contradictoria, rectè redigitur ratio, cur res possibilis differat à chimera, quae in suo conceptu dicit duo contradictoria. Reddunt etiam ratio, cur una res fieri possit à Deo, non autem alia; quia scilicet aliaque in suo conceptu non includunt contradictoria, alia includunt.

Dices: res non existens actu, non potest includere actu duo contradictoria; chimera est res non existens actu: ergo non potest includere actu duo contradictoria.

Resp. ad maiorem, quod res non existens actu potest in conceptu suo includere duo contradictoria; sed in se ipsa non illa includere. Chimera non dicitur in se ipsa includere contradictoria, sed tantum conceptus ille chimerae, qui obicitur intellectui, ea includit.

Ad primam resp. concedendo esse impossibile ut ens & non ens identificentur pro eo tempore, quo unum est ens, & alterum non ens; sed posse identificari pro eo tempore, quo non ens definit esse non ens, & est verum ens. Res existens est ens pro eo tempore, quo est existens; & non ens pro tempore quo est non existens. Similiter res possibilis est non ens pro tempore quo existit; ideo dicitur g. i. rem possibilem distinguere realiter negativè ab existente. Ad argumentum igitur resp. Illud quod denominatur possibile, non potest esse illud ipsum quod postea existit, quin ens & non ens identificentur pro eodem tempore, nego: pro diverso, concedo: quod enim prius erat ens, fieri potest non ens, & contra. Id quod est hodie non ens pure ac simpliciter, non potest cras fieri ens; sed id quod est hodie non ens, & est tamen possibile, cras esse potest ens. Denique nihil reale dici potest de eo quod ita est nihil, ut non sit possibile; si autem sit possibile, potest de eo dici aliquid reale; sunt enim aliqua denominationes quae non requirunt actualē existentiam obiecti supra quod cadunt.

